

На основу члана 8. став 5. Закона о контроли опасности од великих удеса који укључују опасне супстанце („Службени гласник РС”, број 94/24),

Министар заштите животне средине доноси

ПРАВИЛНИК

о методологији за утврђивање услова и мера превенције великих удеса и ограничавања последица тих удеса при планирању простора

"Службени гласник РС", број 113 од 17. децембра 2025.

Члан 1.

Овим правилником прописује се методологија за утврђивање услова и мера превенције великих удеса и ограничавања последица тих удеса при планирању простора.

Члан 2.

Методологија за утврђивање услова и мера превенције великих удеса и ограничавања последица тих удеса при планирању простора дата је у Прилогу, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 004367945 2025 14850 003 004 012 001

У Београду, 10. децембра 2025. године

Министар,

Сара Павков, с.р.

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА УТВРЂИВАЊЕ УСЛОВА И МЕРА ПРЕВЕНЦИЈЕ ВЕЛИКИХ УДЕСА И ОГРАНИЧАВАЊА ПОСЛЕДИЦА ТИХ УДЕСА ПРИ ПЛАНИРАЊУ ПРОСТОРА

Основи за утврђивање услова и мера превенције великих удеса и ограничавања последица тих удеса при планирању простора

Као основ за утврђивање услова и мера превенције великих удеса и ограничавања последица тих удеса при планирању простора (у даљем тексту: услови и мере), министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство), у складу са законом, користи:

- 1) безбедносне листе свих опасних супстанци које се налазе на севесо комплексу (у даљем тексту: комплекс), или за које је планирано да се нађу на комплексу;
- 2) процењене ризике, ефекте и последице великих удеса на комплексу, или планираном комплексу;
- 3) податке о просторном распореду постројења на комплексу, или планираном комплексу;
- 4) податке о просторном распореду свих објеката у зони од најмање 1000 m од граница комплекса, или планираног комплекса;
- 5) податке о броју присутних лица на комплексу, или планираном комплексу;
- 6) податке о процењеном броју присутних лица у свим објектима у зони од најмање 1000 m од граница комплекса, или планираног комплекса.

Ризик, ефекти и последице великих удеса на комплексу вишег реда, или планираном комплексу вишег реда, преузимају се из докумената на које је оператер исходавао правоснажно решење о сагласности или правоснажно решење о измени сагласности, сходно пропису којим се уређује контрола опасности од великих удеса који укључују опасне супстанце. Уколико се услови и мере утврђују за планирани комплекс вишег реда на који оператер још није исходавао правоснажно решење о сагласности или правоснажно решење о измени сагласности, сходно пропису којим се уређује контрола опасности од великих удеса који укључују опасне супстанце, ризик, ефекти и последице великих удеса на том комплексу се утврђују у консултацијама са инвеститором тог комплекса, применом прописа којим се уређује садржина и методологија израде Извештаја о безбедности.

Ризик, ефекти и последице великих удеса на комплексу нижег реда, или планираном комплексу нижег реда, се утврђују у консултацијама са оператером постојећег, или инвеститором планираног комплекса, применом прописа којим се уређује садржина и методологија израде Извештаја о безбедности.

Ако се планирање простора врши на територији јединице локалне самоуправе, или више јединица локалних самоуправа, на којима се не налазе комплекси, нити је планирана изградња нових комплекса, нити те територије могу бити погођене ефектима великих удеса са комплекса који се налазе на територијама суседних локалних самоуправа, те није могуће утврдити услове и мере, надлежном органу за спровођење прописа којима се уређују услови и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградња објеката (у даљем тексту: надлежни орган за

планирање простора) се информативно наводе одредбе прописа којим се уређује контрола опасности од великих удеса који укључују опасне супстанце и прописа којим се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама, за случај будуће изградње комплекса на простору за који се врши планирање простора. У свим другим случајевима се услови и мере утврђују.

Утврђивање услова и мера

За обухват планског документа за који се издају услови и мере, наводе се подаци о постојећим комплексима, али и оним комплексима ван обухвата тог планског документа чији ефекти удеса могу имати последице по обухват планског документа. Подаци о комплексима подразумевају назив комплекса, назив оператера, адресу и координате комплекса и упућивање на додатне податке из Регистра комплекса који води Министарство, у складу са законом. Надлежни орган за планирање простора је дужан да унесе те податке у плански документ.

За сваки од наведених комплекса се дају подаци о најгорем могућем сценарију удеса на њему и другим сценаријима удеса релевантним за развој простора и израду планског документа.

Ако ефекти наведених сценарија удеса не прелазе границу комплекса, за тај комплекс Министарство наводи одредбе прописа којим се уређује контрола опасности од великих удеса који укључују опасне супстанце и прописа којим се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама, а не утврђују се детаљни услови и мере.

Ако ефекти наведених сценарија удеса прелазе границу комплекса, за тај комплекс Министарство утврђује детаљне услове и мере, и то:

- 1) забрањује планирање и изградњу нових стамбених и пословних објеката и објеката јавне намене на простору на ком су могуће последице са 50% смртности тог сценарија удеса;
- 2) забрањује планирање и изградњу нових индустријских постројења, или комплекса, са опасним супстанцама (осим модификација постојећих постројења), на простору на ком су могући домино ефекти;
- 3) утврђује повредиве зоне (зоне опасности) са аспекта великог удеса:
 - (1) пуцање бубних опни у 1% случајева, за ефекте дејства надпритиска, или
 - (2) опекотине I степена, за ефекте дејства топлотног зрачења, или
 - (3) концентрације опасне по живот и здравље опште популације (0,1IDLH), за токсичне ефекте у случају удеса;
- 4) забрањује будуће промене на комплексу којима ће се повећати процењени ризик или последице од великих удеса на том комплексу;
- 5) забрањује планирање и изградњу нових комплекса на удаљености мањој од 1000 m од граница природних и осетљивих подручја од посебног значаја за заштиту;
- 6) прописује обавезу јединици локалне самоуправе на чијој територији се комплекс налази да приликом издавања локацијских услова и грађевинских дозвола, обавезно

уозна потенцијалне инвеститоре са опасностима од хемијског удеса на односној локацији;

7) указује јединици локалне самоуправе на чијој територији се комплекс налази на обавезу израде екстерног Плана заштите од великог удеса;

8) указује надлежном органу за планирање простора на било које друге информације од значаја за развој простора и израду планског документа.

Утврђивање услова и мера приликом одабира локација за изградњу нових комплекса

Поред утврђених услова и мера, може се инвеститору новог комплекса наложити и да:

1) избаци из планиране употребе опасне супстанце за које је оцењено да ће вероватноћа и последице великих удеса са њима представљати веома велики ризик;

2) смањи планиране максималне могуће количине опасних супстанци које ће бити присутне на комплексу;

3) изврши измене у планираном просторном распореду постројења на комплексу;

4) предвиди додатне мере заштите и мере реаговања ради ограничавања последица великог удеса на свом комплексу;

5) обезбеди за све присутне у објектима у околини планираног комплекса личну заштитну опрему која одговара опасностима од опасних супстанци које инвеститор планира да користи на свом комплексу и процењеним последицама великих удеса.

Уколико се не могу утврдити такви услови и мере којима ће се ризик свести на прихватљив ниво, надлежни орган ће условима и мерама забранити планирану употребу свих опасних супстанци и предложити надлежном органу за планирање простора и инвеститору планираног комплекса да одаберу неку другу локацију за изградњу планираног комплекса.

Утврђивање услова и мера приликом промена на постојећим комплексима

Приликом промена на постојећим комплексима, услови и мере се утврђују идентично као и за нови комплекс, с тим што Министарство у консултацијама са надлежним органом за планирање простора и оператером комплекса води рачуна да се планираним променама на комплексу не повећава процењени ризик или последице од великих удеса на том комплексу, те да се променама не стварају нови услови за постојање домино ефеката удеса.

Утврђивање услова и мера приликом планирања нових развоја простора у близини комплекса, укључујући транспортне руте, зоне стамбених насеља и зоне јавних намена, где сам одабир локације за такве развоје може бити извор ризика или повећања ризика или повећања последица од великог удеса

Приликом утврђивања услова и мера приликом планирања нових развоја простора у близини комплекса, укључујући транспортне руте, зоне стамбених насеља и зоне јавних намена, где сам одабир локације за такве развоје може бити извор ризика или повећања ризика или повећања последица од великог удеса, поред утврђених услова и мера, надлежни орган прописује обавезу надлежном органу за планирање простора и инвеститору таквих планираних развоја:

1) да планираним новим развојем простора у близини комплекса не повећава могући максимални број лица која су присутна у близини комплекса у односу на постојеће стање, у повредивим зонама са аспеката великог удеса;

2) да на планираним новим транспортним рутама и њиховој припадајућој инфраструктури у близини комплекса, ако такве руте могу бити погођене ефектима удеса, планирају и обезбеде техничка средства за информисање о удесу у тренутку дешавања удеса и обуставу саобраћаја на тим рутама.

Уколико су нови развоји простора у близини комплекса планирани тако да повећавају ризик или последице великих удеса, те уколико не постоје мере којима се такви негативни ефекти могу умањити, надлежни орган предлаже обуставу таквог развоја простора у близини комплекса и предлаже надлежном органу за планирање простора и инвеститору да одаберу неку другу локацију, или транспортну руту.